

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 346.5

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.17-24

І. Ф. Коваль,

доктор юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса
email: koval@donnu.edu.ua

ORCID 0000-0001-9348-3061;**В. В. Сопрун,**

здобувач ступеня «Доктор філософії»,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса,
адвокат

email: vvsoprun@gmail.com

ORCID 0009-0003-4675-0915

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню реалізації прав промислової власності в Україні, визначенню її поняття та змісту. Проаналізовано останні дослідження сучасних науковців щодо розуміння «прав промислової власності» в широкому та вузькому змісті. У межах дослідження сформовано визначення «реалізація прав промислової власності» й встановлено їхній тісний зв'язок із господарськими відносинами та вплив на інноваційний потенціал держави.

Відповідно до змісту правовідносин, починаючи від появи результату творчої діяльності та завершуючи їх захистом, досліджено способи реалізації прав промислової власності. Одночасно встановлено проблематику, яка ускладнює суб'єктам господарювання можливості щодо реалізації своїх прав у сфері промислової власності.

Окрему увагу приділено аналізу поняття «комерціалізація у сфері промислової власності» та встановлено, що комерціалізація відображає економічний аспект реалізації лише майнових прав на об'єкти промислової власності.

Ключові слова: права промислової власності, реалізація прав, верховенство права, сфера господарювання, суб'єкт господарювання, Конституція України, економіка, економічна конкуренція, договірне регулювання, господарські договори.

Постановка проблеми та її актуальність. У сучасних умовах формування інноваційної економіки та інтеграції України до правового простору Європейського Союзу питання належної реалізації прав промислової власності набуває особливої актуальності. Об'єкти промислової власності – винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки та інші результати творчої діяльності – виступають не лише інструментом економічної конкуренції, а й важливим чинником національного економічного розвитку. Це – основа для стимулювання інноваційної діяльності, забезпечення конкурентоспроможності національного бізнесу та залучення іноземних інвестицій.

Згідно з Угодою про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами – з іншого, наша

держава взяла на себе зобов'язання гармонізувати своє законодавство у сфері інтелектуальної власності із європейськими нормами та стандартами. Однак ухвалення відповідних нормативно-правових актів само собою не гарантує належного рівня реалізації та захисту прав інтелектуальної власності. Реалізація прав промислової власності передбачає створення умов, за яких правовласник має можливість не лише отримати охоронний документ, але й ефективно здійснювати свої майнові права: передавати їх, ліцензувати, захищати від порушень, використовувати в господарській діяльності.

Проблеми у сфері реалізації прав промислової власності створюють серйозні бар'єри на шляху євроінтеграції, зокрема щодо зниження рівня довіри з боку європейських партнерів, гальмування технологічних процесів, труднощі з комерціалізацією об'єктів промислової власності, зниження розвитку інноваційного середовища тощо. Водночас важливе значення має понятійна основа правового регулювання відносин, які виникають щодо реалізації прав на об'єкти промислової власності, її юридичне закріплення, співвідношення понять тощо.

Отже, забезпечення ефективної реалізації прав промислової власності є не лише юридичним завданням, а й стратегічною умовою для інтеграції України в європейський простір. Вона сприяє посиленню економічної незалежності, розвитку національного виробництва й утвердженню України як повноправного учасника європейської спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній науці дослідники неодноразово присвячували увагу різним аспектам щодо стану законодавчого регулювання договірних відносин у сфері промислової власності, правової природи майнових прав промислової власності, особливостей реалізації та сутності захисту прав промислової власності. Реалізація прав промислової власності розглядається переважно в контексті майнових прав, договірних зобов'язань, ліцензування та судового захисту. Підґрунтям цього є наукові праці К. В. Оверковського, І. Ф. Коваль, О. В. Легкої, В. В. Дмитренко, О. П. Орлюк, І. Є. Якубівського та інших. Проте для формування комплексного бачення реалізації прав промислової власності в розрізі всіх її складових і, як наслідок, системного вдосконалення відповідних матеріальних і процесуальних норм законодавства з цих питань важливим є дослідження понятійно-категоріального апарату в зазначеній сфері та доопрацювання визначення поняття реалізації прав промислової власності.

Метою дослідження є доопрацювання визначення поняття й змісту реалізації прав промислової власності, його співвідношення із суміжними категоріями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективний рівень правової охорони та захисту прав суб'єктів господарювання у сфері промислової власності є основною ланкою забезпечення національної економіки. Конкурентне середовище серед учасників ринку сприяє інноваційному розвитку галузей економіки та досягненню економічних результатів. Саме можливість ефективної реалізації прав промислової власності є ключовим аспектом досягнення успіху кожним суб'єктом господарювання.

Реалізація права визначається в теорії права як: фактичне здійснення правових приписів у поведінці та діяльності (бездіяльності) суб'єктів права [1, с. 138]; різноманітний процес практичного здійснення правових вимог у діяльності певних суб'єктів [2, с. 210]; втілення правових норм і принципів у правомірній поведінці суб'єктів права, у їхній практичній діяльності (розглядається як процес і як кінцевий результат) [3, с. 411]. О. В. Легка під реалізацією норм права розуміє інтелектуально-вольову діяльність суб'єктів права, що спрямована на використання, виконання, дотримання та застосування правових норм, здійснюється для задоволення потреб і досягнення бажаного особистого чи соціального результату [4, с. 30].

Отже, реалізацію права розглядають у двох аспектах: реалізацію норм права й реалізацію суб'єктивного права.

У межах цього дослідження фокус уваги сконцентовано на реалізації прав промислової власності як суб'єктивних прав, що належать правовласнику або іншій уповноваженій особі (ліцензіату тощо). *З огляду на зміст вказаних форм реалізації норм права дії суб'єктів інтелектуальної власності із здійснення належних їм прав на об'єкти промислової власності відповідають поняттю «використання норм права».*

Право промислової власності є різновидом права інтелектуальної власності, адже об'єкти права промислової власності, а саме: винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні (фірмові) найменування, географічні зазначення та інше, є результатами інтелектуальної діяльності.

У ст. 418 Цивільного кодексу України визначено, що право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом. Право інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права інтелектуальної власності та/або майнові права інтелектуальної власності, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом [5].

Водночас чинне законодавство України не містить визначення права промислової власності, а лише термінологічно використовує в ст. 20 Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу». На законодавчому рівні термін «промислова власність» закріплений у назві та змісті Паризької конвенції про охорону промислової власності, яка набула чинності для України 25 грудня 1991 р., проте визначення цього поняття в цьому міжнародному акті не наводиться. У той же час вітчизняні науковці досліджували його поняття та сутність.

Так, І. Ф. Коваль визначає поняття «промислова власність» як суспільні (виробничо-економічні) відносини, які складаються з приводу монопольного використання товаровиробником охоронюваних правом інтелектуальних (науково-технічних) рішень, ринкових ідентифікаторів у процесі організації та здійснення своєї господарської діяльності, а також щодо надання такої можливості іншим заінтересованим суб'єктам [6, с. 18]. О. П. Орлюк промислову власність розкриває через права, що стосуються винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань, зазначень походження товарів, а також захист від недобросовісної конкуренції [7, с. 319–320].

К. В. Оверковський зазначає, що в широкому розумінні «права промислової власності» – це сукупність особистих немайнових та/або майнових прав на результати науково-технічної творчості, визначені законом. У вузькому розумінні з погляду участі прав промислової власності в господарському обороті «права промислової власності» доцільно визначити як сукупність майнових (виключних) прав на об'єкти промислової власності [8, с. 69]. І. Ф. Коваль права на об'єкти промислової власності визначає як узагальнене вираження сукупності спільних за правовою природою та змістом майнових суб'єктивних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку, комерційне найменування, географічне зазначення [6, с. 45].

Для розуміння природи прав промислової власності мають значення принципи права промислової власності, до яких у літературі відносять: правова охорона надається тільки тим об'єктам, які у визначеному законом порядку визнані патентоздатними; обов'язковою умовою правової охорони об'єктів права промислової власності є дотримання відповідної процедури реалізації всіх обов'язкових формальностей, пов'язаних з патентуванням об'єкта; визнання майнових та особистих немайнових прав за патентовласником на розробку; право на отримання патенту надається передусім авторам розробки [9, с. 120].

Отже, аналізуючи вищевикладені висновки науковців щодо реалізації суб'єктивного права й визначення прав промислової власності, під «реалізацією прав промислової власності» варто розуміти правомірні дії суб'єкта права щодо здійснення правомочностей, що становлять зміст особистих немайнових і суб'єктивних майнових прав на об'єкти промислової власності, з метою задоволення їхніх інтересів.

Водночас сфера промислової власності охоплює насамперед господарсько-правові відносини, що виникають у процесі не лише реалізації, а й набуття та захисту прав на відповідні об'єкти. Виникнення таких відносин між суб'єктами підприємницької діяльності зумовлено зазвичай на підставі укладення господарських договорів у сфері розпорядження правами промислової власності.

У науці, досліджуючи законодавче регулювання договірних відносин у сфері промислової власності, дослідники доходять висновку, що наявна законодавча основа не створює відповідного правового підґрунтя для регулювання захисту прав та інтересів сторін господарських договорів у сфері розпорядження правами промислової власності, що має наслідком виникнення непорозумінь,

суперечок і судових спорів [10, с. 124]; існують прогалини та неузгодженості окремих положень у частині надання дозволів на використання об'єктів промислової власності [11, с. 154].

Загалом до нормативно-правових актів, які регулюють реалізацію прав промислової власності, належать Цивільний кодекс України та спеціальні закони про особливості охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки тощо.

Види та характер дій суб'єктів господарювання обумовлені змістом прав промислової власності, які реалізуються у відповідних правовідносинах, та визначають способи реалізації цих прав. Саме у зв'язку із цим у цьому дослідженні способи реалізації прав промислової власності аналізуватимуться відповідно до змісту правовідносин. Такий погляд відображає динаміку цих відносин, починаючи від появи результату творчої діяльності та завершуючи захистом прав на нього.

Так, за змістом правовідносин у сфері промислової власності можна виокремити відносини щодо: 1) створення об'єктів права промислової власності; 2) набуття (оформлення) прав на об'єкти промислової власності; 3) використання об'єктів промислової власності; 4) розпорядження правами на об'єкти промислової власності; 5) захисту прав на об'єкти промислової власності [12, с. 488].

Процеси інтелектуальної, творчої, наукової діяльності, пов'язаної зі створенням об'єктів права промислової власності, детально не унормовані в чинному законодавстві. Це викликано тим, що законодавство фокусується на результаті цієї діяльності, тобто на об'єкті промислової власності, а не на процесі його створення, який має розумовий характер. Як у національному, так і в міжнародному праві акцент робиться на правовій охороні прав на вже створений об'єкт (після надання йому об'єктивної форми вираження, державної реєстрації), а не процес його створення. Тобто виникає пріоритет правової охорони результату, а не процесу.

Водночас створення об'єктів права промислової власності є підставою виникнення в їхнього винахідника права звернутися із заявою про реєстрацію таких об'єктів і майнового права на їхнє використання за умови, що інші суб'єкти не отримали охоронний документ (патент, свідоцтво) на тотожний об'єкт [13, с. 385]. Тобто це породжує виникнення відносин щодо набуття (оформлення) прав на об'єкти промислової власності.

Ключовим елементом інноваційного розвитку та важливим чинником конкурентоспроможності національної економіки є комерціалізація прав промислової власності як використання об'єктів промислової власності та розпорядження правами на об'єкти промислової власності. Незважаючи на наявність законодавчих підстав для розпорядження правами на об'єкти промислової власності, як досліджується вченими в наукових працях, їхнє ефективне використання та впровадження у виробничу чи господарську діяльність залишається обмеженим. Це створює уповільнений розвиток трансферу технологій, залучення інвестицій та інноваційного підприємництва.

Проблематика комерціалізації прав промислової власності в Україні зумовлена поєднанням таких законодавчих, економічних та організаційних чинників.

Значна частина зареєстрованих патентів і корисних моделей в Україні не впроваджується в господарську діяльність або не використовується як інструмент залучення капіталу, що свідчить про низький рівень використання об'єктів промислової власності [14]. Фахівцями констатується існування обмеженої практики укладення ліцензійних та інших договорів, адже відсутність типових договорів, практичних інструкцій і кваліфікованих посередників (патентних повірених, трансферних агентів) ускладнює процес передачі прав. Крім того, договірна практика в цій сфері не має однозначного регулювання в частині сталого судового захисту, що знижує довіру до комерціалізації серед суб'єктів господарювання [15]. У контексті формування статутного капіталу майновими правами промислової власності зазначається про наявність проблем оцінювання об'єктів промислової власності, оскільки в Україні відсутній ефективний механізм визначення ринкової вартості прав на об'єкти промислової власності, що ускладнює їхнє внесення до статутного капіталу, забезпечення кредитів або продаж як нематеріальних активів [16].

У сучасній науковій літературі під час дослідження процесів реалізації прав на об'єкти промислової власності науковці все частіше використовують поняття «комерціалізація». Водночас, незважаючи на випадки вживання цього терміна в науковому обігу й практиці господарювання,

цей термін не набув юридичного закріплення на рівні закону та, як наслідок, адекватного відображення в праві, і на підставі цього пропонується легалізувати термін «комерціалізація» в законодавстві України з охорони інтелектуальної власності [17, с. 119].

В економічній літературі комерціалізацію розуміють як отримання додаткових вигід у результаті застосування інтелектуальної власності в господарському обороті [18].

Також науковці визначають етапи комерціалізації об'єкта інтелектуальної власності: а) маркетинг; б) оцінювання об'єкта інтелектуальної власності; в) просування об'єкта інтелектуальної власності; г) пошук користувачів та укладення з ними договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності; д) охорона прав і контроль за виконанням ліцензійних умов щодо об'єкта інтелектуальної власності [19, с. 43].

Отже, можна зробити висновок, що поняття комерціалізації у сфері промислової власності не є суто юридичним, а містить у собі насамперед економічні інструменти. Водночас юридичним змістом комерціалізації виступає правова категорія «реалізація прав промислової власності», яка являє собою здійснення можливостей (правомочностей), які становлять зміст особистих немайнових і майнових прав на об'єкт промислової власності. Тому запровадження терміна «комерціалізація» в закони про охорону прав промислової власності може створити плутанину щодо змісту цього поняття та його співвідношення з іншими поняттями, зокрема «передання прав», «використання об'єкта» тощо. На нашу думку, комерціалізація відображає економічний аспект реалізації лише майнових прав на об'єкти промислової власності.

Висновки. Отже, реалізація прав промислової власності є комплексним правовим явищем, що охоплює процеси набуття, здійснення, передачі та захисту прав на об'єкти промислової власності. Під реалізацією прав промислової власності варто розуміти правомірні дії суб'єкта права щодо здійснення правомочностей, що становлять зміст особистих немайнових і суб'єктивних майнових прав на об'єкти промислової власності, з метою задоволення його інтересів.

Серед особливостей реалізації прав у цій сфері варто виокремити їхній тісний зв'язок із господарськими відносинами, потребу в правовій підтримці процесів комерціалізації та вплив на інноваційний потенціал держави. Розробка цілісного механізму реалізації прав промислової власності є важливою умовою для успішної євроінтеграції України, залучення інвестицій та розвитку високотехнологічних галузей економіки.

У результаті дослідження поняття комерціалізації прав промислової власності та його співвідношення з поняттям реалізації цих прав доведено, що поняття комерціалізації не є суто юридичним, а охоплює насамперед економічні інструменти. Водночас юридичним змістом комерціалізації виступає правова категорія «реалізація прав промислової власності», яка являє собою здійснення можливостей (правомочностей), які становлять зміст особистих немайнових і майнових прав на об'єкт промислової власності. Натомість комерціалізація відображає економічний аспект реалізації лише майнових прав на об'єкти промислової власності.

Досліджені питання можуть бути підґрунтям для подальших досліджень у напрямі визначення особливостей змісту правовідносин у сфері промислової власності як реалізації прав промислової власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. 9-те вид. Львів : Край, 2007. 192 с.
2. Лисенкова С. Л., Копейчикова В. В. Теорія держави і права : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2003. 368 с.
3. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 2-ге видання. К. : Алерта ; КНТ ; ПУЛ, 2010. 520 с.
4. Легка О. В. Реалізація норм права: теоретико-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2012. № 1. С. 30–33.
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n2235>

6. Коваль І. В. Господарсько-правове регулювання відносин у сфері промислової власності : монографія. Донецьк : Юго-Восток, 2013. 640 с.
7. Орлюк О. П. Право інтелектуальної власності: Акад. курс : підручник / за ред. О. П. Орлюк та ін. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
8. Оверковський К. В. Щодо визначення поняття «права промислової власності». *Правничий часопис Донецького університету*. 2019. № 1. С. 63–71.
9. Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Створення об'єктів інтелектуальної власності : навчальний посібник. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 407 с.
10. Глазков Є. С. Щодо удосконалення захисту прав та інтересів сторін господарського договору у сфері промислової власності. *Правничий часопис Донецького університету*. 2024. № 1. С. 122–129.
11. Дмитренко В. В. Договори у сфері інтелектуальної власності за законодавством України. *Izdevniecība «Baltija Publishing»*. Рига (Латвія), 2021. С. 150–169.
12. Сопрун В. В. Відносини у сфері промислової власності: поняття та види. *Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки. Осінні юридичні читання – 2023* : матер. наук.-практ. конф. Вінниця, 2023. С. 486–490.
13. Басай О. В. Первинні підстави виникнення прав інтелектуальної власності. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Том 12. С. 383–391.
14. Звіт про стан сфери інтелектуальної власності в Україні / Міністерство економіки України. 2023. URL : <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=12345678-9abc-def0-1234-56789abcdef0>
15. Гринчук В. Захист прав промислової власності в умовах реформи патентного законодавства. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 5. С. 35–43.
16. Коваль І. Ф., Оверковський К. В. Формування статутного капіталу майновими правами промислової власності: законодавче і локальне регулювання. *Право України*. 2021. № 6. С. 141–161.
17. Коваль І. Ф. Законодавче регулювання комерціалізації у сфері інтелектуальної власності. *Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Київ, 26.05.2024 : ел. збірник / упоряд. : Ю. М. Перга, О. М. Боярчук. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2024. С. 117–125.
18. Олейнікова Л. Г. Особливості інтелектуальної власності як товару в сучасних умовах розвитку економіки України. *Ефективна економіка*. 2013. № 6. URL : <http://surl.li/sqknh>
19. Майданик Л. Поняття та механізм комерціалізації інтелектуальної власності в праві України. *Юридична Україна*. 2014. № 7. С. 39–45.

REFERENCES

1. Rabinovych, P. M. (2007). *Osnovy zagalnoyi teoriiyi prava ta derzhavy*. 9-te vyd. [Fundamentals of the general theory of law and state]. Lviv : Krai. 192 p. [in Ukrainian].
2. Lysenkov, S. L., Kopeichikov V. V. (2003). *Teoriya derzhavy ta prava* [Theory of state and law]. Kyiv : Yurinkom Inter. 368 p. [in Ukrainian].
3. Skakun, O. F. (2010). *Teoriya derzhavy i prava*. 2-ge vyd. [Theory of law and state]. Kyiv : Alerta. 520 p. [in Ukrainian].
4. Lehka, O. V. (2012). *Realizaciya norm prava: teoryko pravovi aspekty* [Realization of legal norms: theoretical and legal aspects]. *Pravo i suspilstvo*. Vol. 1. 30–33 [in Ukrainian].
5. Civil Code of Ukraine dated 19.06.2003 No. 980-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
6. Koval, I. F. (2013). *Hospodarsko-pravove reguluvannya vidnosyn u sferi promyslovoyi vlasnosti* [Economic and legal regulation of visibility in the sphere of intellectual property] : monografiya. Donetsk : Ugo-Vostok. 640 p. [in Ukrainian].
7. Orlyuk, O. P. (2007). *Pravo intelektualnoyi vlasnosti* [Intellectual property law] : pidruchnyk. Kyiv : Vydavnychiy Dim «In Yure». 696 p. [in Ukrainian].

8. Overkovskyi, K. V. (2019) Schodo vyznachennya ponyattya «prava promislovoyi vlasnosti» [On the definition of «industrial property law»]. *Pravnychi chasopys Donetskogo universytetu*. Vol. 1. 63–71 [in Ukrainian].
9. Suslikov, L. M., Studenyak I. P. (2020). Stvorennya obektiv intelektualnoyi vlasnosti [Creation of intellectual property objects] : navchalnyi posibnik. Uzhgorod : Vydavnytstvo UzhNU «Goverla». 407 p. [in Ukrainian].
10. Glazkov, E. S. (2024). Schodo udoskonalennya zahystu prav ta interesiv storin gospodarskogo dogovoru u sferi promislovoyi vlasnosti [On improving the protection of rights and interests of the parties to commercial contracts in the field of industrial property]. *Pravnychi chasopys Donetskogo universytetu*. No 1. 122–129 [in Ukrainian].
11. Dmytrenko, V. V. (2021). Dogovory u sferi intelektualnoyi vlasnosti za zakonodavstvom Ukrayiny [Intellectual property agreements under Ukrainian law]. *Izdevnieciba «Baltija Publishing»*. Ryga (Latviya). 150–169 [in Ukrainian].
12. Soprun, V. V. (2023). Vidnosyny u sferi promislovoyi vlasnosti: ponyattya ta vydy [Relations in the field of industrial property: concept and types]. *Suchasni problemy zakonodavstva, praktyky yogo zastosuvannya ta yuridichnoyi nauky. Osinni yurydychni chytannya : mat. nauk.-prakt. konf. Vinnytsya*. 486–490. [in Ukrainian].
13. Basay, O. V. (2012). Pervynni pidstavy vynyknennya prav intelektualnoyi vlasnosti [Primary grounds for the emergence of intellectual property rights]. *Naukovi pratsi Natsionalnogo universytetu «Odeska yurydychna akademiya»*. Tom 12. 383–391 [in Ukrainian].
14. Zvit pro stan sfery intelektualnoyi vlasnosti v Ukrayini [A call for the state of the sphere of intellectual property in Ukraine] / Ministerstvo ekonomiky Ukrayiny. 2023. URL : <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=12345678-9abc-def0-1234-56789abcdef0> [in Ukrainian].
15. Grynchuk, V. (2022). Zahyst prav promyslovoyi vlasnosti v umovah reformy patentnogo zakonodavstva [Protection of industrial property rights in the context of patent law reform]. *Teoriya i praktyka intelektualnoyi vlasnosti*. No 5. 35–43 [in Ukrainian].
16. Koval, I. F. & Overkovskyi, K. V. (2021). Formuvannya statutnogo kapitalu maynovymy pravamy promislovoyi vlasnosti: zakonodavche i lokalne reguluvannya [Formation of authorized capital with industrial property rights: legislative and local regulation]. *Pravo Ukrayiny*. No 6. 141–161 [in Ukrainian].
17. Koval, I. F. (2024). Zakonodavche reguluvannya komertsializatsiyi u sferi intelektualnoyi vlasnosti [Legislative regulation of commercialization in the field of intellectual property]. *Stvorennya, ohorona, zahyst i komertsializatsiya obektiv prava intelektualnoyi vlasnosti : materialy VII Vseukrayinskoyi naukovo-praktichnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu*, m. Kyiv, 26.05.2024. Kyiv : KPI im. Ihora Sikorskogo. 117–125 [in Ukrainian].
18. Oleynikova, L. H. (2013). Osoblyvosti intelektualnoyi vlasnosti yak tovaru v suchasnyh umovah rozvytku ekonomiky Ukrayiny [Peculiarities of intellectual property as a commodity in the current conditions of economic development of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. No 6. URL : <http://surl.li/sqknh> [in Ukrainian].
19. Maydanyk L. (2014). Ponyattya ta mehanizm komertcializatsiyi intelektualnoyi vlasnosti v pravi Ukrayiny [The concept and mechanism of commercialization of intellectual property in Ukrainian law]. *Yurydychna Ukrayina*. No 7. 39–45 [in Ukrainian].

I. F. Koval, V. V. Soprun. THEORETICAL AND LEGAL BASIS FOR THE REALIZATION OF INDUSTRIAL PROPERTY RIGHTS IN UKRAINE

The article is devoted to the research of the realization of industrial property rights in Ukraine, and to the definition of its concept and content. The authors analyze the latest research of modern scholars on the understanding of “industrial property rights” in the broad and narrow sense. The research formulates a definition of “enforcement of industrial property rights” and establishes their close connection with economic relations and the impact on the innovation potential of the State.

In accordance with the content of legal relations, starting from the emergence of the result of creative activity and ending with their protection, the author examines the ways of enforcing industrial

property rights. At the same time, the author identifies the issues which make it difficult for business entities to enforce their industrial property rights.

Special attention is paid to the analysis of the concept of “commercialization in the field of industrial property” and it is established that commercialization reflects the economic aspect of the implementation of only property rights to industrial property objects.

Key words: industrial property rights, enforcement of rights, rule of law, economic sphere, economic entity, Constitution of Ukraine, economy, economic competition, contractual regulation, business contracts.